

AMICULU FAMILIARU

DIURIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU — LITERARIU.

Unu Don Juan.

Novela.

(Urmare.)

La vederea lui Alecu, Mustacescu si Repedienu 'si dadera cote pufiindu de risu. Prietinelu nostru si oficerulu se apropiara de cei trei studenti si se asiediara la mesa lor.

— „Ha! ha! ha!“ rise Alecu cu vocea lui de basu, care cutremura gemurile, „ti multiamescu, Mustacescule. Brava tie! Bine mi-ai facutu comisionulu. Se trafesci, baiete!“

— „Esci multiumitu, Alecutia? Ei, atunci esci si bunu de cinste.“

— „Bunu de totu!... Baiete! Adu-ne cate unu bocu! Se fia prosperu, me, cu spuma ca smantana, se ne recorosca sufletele... Me, baieti, adaoga elu, siedindu pe scaunu si impingendu-si grubenulu pe cefa cu unu gestu de strengariu, „adi potu dice, ca suntu fericitu, cum n'am fostu de multu. Candu ar' fi pretinsu cineva in alte vremuri, ca tota fericirea unui omu pote sta intr'unu petecu de hartie mazgalitu cu cateva vorbe gresite, mi s'ar' fi parutu lucru de risu. Cu tote acestea, este asi!“

De ore-ce Alecu primise primul biletu de amoru din tota vietia lui, se afla acum intr'o stare sufletesca esceptionala. Pe de-o-parte, ar' fi vrutu se pastreze secretulu, pentru-ca se nu compromita o femeia maritata, pe de alt'a, prisosulu sentimenteloru vesele, care-i inundau sufletulu, 'lu facea se destainuiesca lunei intregi fericirea s'a. Ar' fi strigatu in gura mare, ar' fi spusu-o paseriloru, muntiloru, paduriloru si pietriloru: Rosa-

lind'a me iubescu. Si in ast'felu de impregiurari fiintia lui pare transformata cu deseversire. Unu ce duiosu era in ochii lui, facia-i de monstru luase ore-care tonuri mai dulci, care o faceau aproape simpatica, si vocea-i, de ordinaru aspra, avea acum note mai stemperate, mai melodiöse.

Lanciovici, care ca fitoriu doctoru era si observatoriu, baga de sema acesta metamorfosa a lui Alecu.

— „Ce ai astadi, Alecule, de esci atatu de frumosu?“ intrebà elu jumatate in gluma, jumatate in seriosu, „trebuie se ti-se fi intemplatulu cev'a extraordinariu.“

— „Me mai intrebi, ce am? Nu semti tu, omu alu sciintiei, ca sufletulu meu e plinu de o fiintia suava, de unu angelu radiosu, de... Rosalind'a — in sfersitu?“

— „Ce-i ast'a... Rosalind'a?“

Alecu iu mirarea s'a, ca doctorandulu nu cunoosce pe Rosalind'a, nici nu gasi cuvinte pentru a raspunde.

Mustacescu se insarcina cu raspunsulu.

— „Rosalind'a, draga Barbule, este o frumoasa straina, care a captivatulu cu gratiile ei inim'a amicului nostru Alecu. Nu potulu spune mai multe, nu e secretulu meu.“

— „A!“ facu Lanciovici.

— „Ci, spune-i,“ striga cu nerabdare eroulu nostru, „spune-i, ca si ea me iubescu, ca-ci mi-a scrisu-o, ca-ci mi-a datu intelnire pe de sera.“

— „Audi acolo, ti-a datu intêlnire?“ dîsera toti mirându-se, afara de ofîcieru, care surîdea.

— „Da, amiciloru, da, mi-a datu intêlnire; de ace'a dîcu, cã suntu fericitu cã unu dieu. Traiesca Rosalind'a!“ adaogã elu ducîndu paharulu cu bere la gura.

Toti facura cã elu.

— „Si-ti multumescu,“ mai dîsè Alecu luându mân'a lui Mustacescu si stringîndu-o cu putere, „ti multumescu, cã si tu ai contribuitu la fericirea mea. Dar'... apropos, cum ai fãcutu, de i-ai datu scrisorea mea?“

— „Lucrulu nu prea erã usioru, dar', de! voiãm se te indatorezu. Am fostu la Otetelesienu, am intrebatu pe Tialu, dèca Rosalind'a erã acolo, elu mi-a si aretatu-o. Stateã la o mèsã cu barbatu-seu. Spusei atunci Tialului, cã trebue se faca totu posibilulu, se deã in mân'a coconitiei o scrisorica de mare importantia. Elu fãcù din ochi unu semnu de intielegere, 'mi dîsè, cã se va duce sênguru se i-o dee prin fèt'a din casa, pândindu momentulu, cãndu barbatu-seu va fi dusu dupa afaceri. Mai adaogã cãm incurcatu, cã va trebui se deã fetei unu bacsisiu, si cã fãra vre-o cinci lei nu va poteã scapã. Norocire, cã pies'a t'a erã neschimbata, n'aveãm ce face, i-am datu-o impreuna cu scrisorea si tréb'a se fãcù.“

— „Ei, bravo baiete, nu de gèb'a ai se te faci ingineriu, esci ingeniosu de totu. Hai se bemu in sanatatea lui Mustacescu!“

— „Tie-ti vine se beai, Alecule,“ dîsè ofîcierulu, „esci infierbentatu de amoru; dar' mie mi-e fòme de nu mai vedu cu ochii.“

— „Bine dîci,“ observara ceilalti, „de dragulu Rosalindei, uitãsemu stomachulu. Èta, s'a si golitu cafenèu'a. Adio, Alecule! Te lasamu cu Rosalind'a t'a. Mãnè se ne spui rezultatulu, ştrengariule! Brava, a mai prima dintre Rosalinde, ha! ha! ha!“

Intr'unu hohotu de rîsu se intinsera mânile cãtra Alecu. Acest'a le luã rîdiîndu si elu si fãcîndu cu ochiulu semne ştrengaresci.

Studentii esîsera din cafenea si pe strada repetãu scandãndu armoniosulu nume de: Rosalinda. Erã lucru evidentu, cã pãna sèr'a tóta studentîmea erã se cunòsca aventur'a cu Rosalind'a.

Alecu platî si plecã la mèsã, cãndu-se, dar' cãm târdu, cã nu fusese destulu de discretu intr'o afacere amoròsa atãtu de delicata.

IV.

Inserase.

Alecu pretrecuse tóta dîu'a in casa, pregãtindu-se pentru fericit'a intêlnire cu Rosalind'a. Carnaval de Bucuresci fusese cãntatu de nenumerate ori, ruladele cele mai indrasnetie esîsera din gãtlegiulu fermecatu a lui Alecu, dansuri, sarituri de veselie, contêmplari estatiche in oglinda, in sfêrsitu tôte semnele unei stari sufletesci din cele mai agitate se esecutasera de Don Juanulu nostru.

Cãndu erã se insereze, Alecu incepù a-si face toalet'a cu tôte rafinementele artei. Se rase sênguru si se pudrã, cã nu cumv'a se aiba vre-o crestatura pe obrazu. 'Si unse pèrulu cu pomada de violele de Parma, 'lu buclã cu arta, pentru a-lu face mai abundentu, 'si taiã unghiile dupa moda, si le curatã bine, 'si parfumã batist'a de matasa si hainele cele mai bune cu miroso de micsiunele — acest'a nu erã parfumulu favoritu alu iubitei lui? —

Pe la siepte óre sèr'a Alecu erã cum cãnta Hatmanulu Bãltagu:

M'am dichisitu, mi-am datu perdafu,
Cã se mergu la fotografu.

Se gatise, cã de fotografu. Ba, ce e mai multu, incaltiasa ciorapi de matasa rosie si pantofii de lacu, carii nu scãrtiaiu; voiã se fia mai discretu mai misteriosu. Pusese pe capu giubenu celu nou, trasese manusi rugini si tiêneã in mãnã bastonasiulu cu capu de argintu.

Ast'felu dichisitu aruncã in oglinda ultim'a cautatura a generalului, care e gat'a se deã ordinulu de atacu, si esî pe strada.

Cu tóta firea s'a faufaròna — elu diceã in drasnètia — Alecu se sèmtiã fòrte emotionatu. Tremurã nitielu si aveã batai de inima, de par'ca-i spargeãu peptulu, Don Juan in imaginatiune, cum fusese pãna acum, elu poteã se-si tracteze amantele inchipuite cum voiã. Dar' de asta-data se presentã o amanta in carne si óse, o femeia adorabila, cãrei'a trebuiã se scie cum se-i vorbèscã, cum se-i placa, s'o incãnte chiar' cu armoniosele frase, ce trebuiã se-i transpuna sufletulu in estasu.

Erã cãm incurcatu Alecu, se incercã se-si combineze de-acum frasele si in ast'felu de preocupare nici nu observã lumea nebuna, care furnicã pe Calea Victoriei si — pe Bulevarde.

Pentru a ajunge la locul de intêlnire, Alecu trebuiã se trèca pe Bulevardulu Academiei, unde sèr'a se incrucisèza mai alesu ştrengari si femeii usiòre. Pe-ací este destula lumina, pentru-cã se se pòta recunòsce persònele, care se cauta cu atentiune, dar' — din caus'a largimei mari a stradei, a umbrei pomiloru si a lipsei de pravalii — destulu de intunerecu, pentru cã se se pòta furisã cinev'a nebagatu in sèma.

Alecu preocupatu, cum am dîsu, trèceã fãra se se uite la ómeni, dar' se vede, cã acesti'a se uitãu la elu, cã-ci de-odata, din umbr'a unui pomu, resunã cadentiatu strigatulu de: Rosalinda. Cã prin farmecu, acestu strigatu avù unu echou inutitu. Din tôte partile bulevardului resunã in tôte nuantiele de tonuri dela contrabasulu pãna la soprãnu strigatulu de resboiu: Rosalinda, insoçitu de rsete infundate, de oftari batjocoritòre, siueraturi, imitatiuni ale diferiteloru strigate de animale, Erã unu siari-vari, pe care nu-lu poteã asurdî nici uruitulu trasuriloru, nici sgomotulu vietiei de orasiu mare. Studentii faceãu hazu.

Alecu asudã cãtu diece, schimbã la feçie pe sub pudr'a lui, dar' gasî de cuviintia se se faca a nu intielegè, se taca si se iutièsca pasulu. Acestu

concertu turbatu 'lu insoçi pâna dincolo de Primarie, in Strad'a Batiste liniscea se restabilî si Don Juanulu nostru avù regazu se-si mai vina in fire.

— „De ce nai'b'a n'am tacutu?“ oftà elu cu pareri de reu sfasietóre. „De va audî Rosalind'a, s'a ispravitu, ea compromisa, si eu cu unu duelu pe capu. Uf! e dulce dragostea, dar' se fia cu misteriu. Alta-data voi fi mai cu minte.“

Vorbindu ast'felu si uitându frasele de amoru ce-si croise in imaginatiune, Alecu intrà in Strad'a Polona, unde abiá cãte unu raru trecatoriu mai intrerupeá liniscea serei.

— „Me apropiu,“ siopti elu emotionatu. „Domnedieule, ce ferieire pe mine. Cãtu te iubescu, Rosalindo, ângerulu meu!“

Intr'ace'a Olteanulu cu mezelicu ¹⁾ 'si faceá rond'a obiçniuta si aprópe de Alecu, 'si intoná strigatulu lui cadentiatu: Mezelicu! Semena unu respuusu la ultim'a declaratie a inamoratului nostru.

Alecu tresari, erá se díca cev'a, dar' liniscea serei si amintirea Olteanului cu mieii, î-i impusera respectu. Elu disparù in tacut'a si in ascuns'a Strada a Salciiloru si in cãtev'a minute esi cu pasi intraripati, — cum dícea Aristi'a, — in Strad'a Teiloru, pe piatiet'a din faci'a casei de sanetate.

Ací loculu pareá pustiu, intr'adeveru prea bine alesu pentru o întelnire. Alecu scóse din busunariu batist'a de tavaléla, — cà-ci portá totude-a-un'a dóue, — 'si luá giubenu lu de pe capu, sterse picaturile de sudóre de pe frunte si ascunsu intr'unu coltiu de casa intunecosu asceptá. Dupa diece minute de asceptare tresari, se apropiá de unu felinaru si se uitá la orologiu. Eráu optu óre fãra diece minute. Inca diece minute! Dómne! cum î-i bateá inim'a si cum tremurá. Puçina rabdare si Rosalind'a va sosi, — cà-ci nu se poteá se nu se tîna de cuvêntu.

In faci'a punctului de observatiune ce-si alesese Alecu, se redicá o casa frumusica. Faciad'a spre strada erá intunecosá, dar' in fundulu cartiei mai multe ferestri eráu iluminate. In asceptare Alecu se uitá desu la ace'a casa, aveá o presêmtire, cà acolo trebuia se i-se intemple cev'a.

De-odata nervii audiului supraescitati surprinsera sgomotulu usioru alu unoru pasi grabiti si elastici, trebuia se fia pasi de femeia. Intr'adeveru erá o femeia, care venia grabita din susulu Stradei Teiloru. Alecu inholbá ochii. Femei'a trecù pe sub unu felinariu; aveá talia eleganta, chiar' o siuvitia de pèru blondu sclipi unu momentu intr'o radia de lumina, dar' unu vèlu grosu î-i ascundeá faci'a.

Eroulu nostru erá siguru, cà trebuia se fia Rosalind'a, aveá tali'a ei, pasulu ei elasticu, pèrulu ei blondu, inim'a unui amantu nu se póte insielá. Ajungêndu la pórt'a casei din faci'a lui Alecu, Rosalind'a, — cà-ci ea trebuia se fia, — se oprí unu momentu si se uitá impregiuru. Mof-

turescu sari din ascundietóra s'a, atátu de fãra de veste, incãtu femei'a scóse unu tîpetu de surprindere si intrá repede in curte. Eroulu nostru luá acésta mişcare, dreptu o incuragiare, — presentimentele s'ale nu-lu insielasera, cas'a ace'a trebuia se-i aduca fericirea.

— „Acù se te vedemu, baietiele,“ 'si díse elu cà se-si deá inima, apoi se aruncá dupa Rosalind'a in curte, in dóue sarituri o ajunse, o apucá de mâna si cu vócea tremurânda incepù:

— „Dómna... nu... Rosalindo, scump'a mea!“

Femei'a tîpá: — „Sariti, hotii!... me omóra.“

— „Suntu eu, Alecu, nu me mai cunosci, Rosalindo?“ cautá elu s'o liniscésca.

Femei'a tîpá mereu si cautá se-si smulga mân'a pe care Alecu in parocsismulu amorului o tienea strinsa si cautá se o duca la buzele s'ale.

Intr'o clipa o usia din fundulu cartiei se deschise ca sgomotu, si doi séu trei mitocani ¹⁾ cu ciomege esfra strigându din resputeri: „Vardistu! vardistu! Sariti, hotii!“

Alecu lasá mân'a femeii si cautá se impace pe acei turbati:

— „Dar' nu suntu hoti, fratiloru, suntu eu, omu bunu, Alecu Mofturescu, studentu in dreptu...“

Mitocanii nu-lu lasara se continueze, ci se repedira cu ciomegele asupr'a-i. Vediéndu, cà nu mai e gluma, Alecu întorse spate'e. Atanci o lovitura erá se-i crepe capulu, din norocire giubenu lu pará in pagub'a s'a, ... unu giubenu nou de noutiu. Alecu o luá la fuga. Cãndu esia pe pórt'a, siueratur'a de alarma a gardistiloru resuná, cãti-v'a vecini esisera in strada inarmati, unulu cu unu pistolu rugiuitu, altulu cu o puşca cu cremene, alu treilea cu o frigare, in sfêrsitu cu ce gasisera, si se napustira sbierându si injurându, impreuna cu doi gardisti, pe urmele bietului Alecu.

Acest'a fugia cu petióre de iepure, dar' erá se fia ajunsu, cà-ci poterile sdruncinate de atâtea emotiuni eráu se-lu parasésca, cãndu 'si aduse aminte, cà in Strad'a Salciiloru siedeá cunoscutulu nostru sublocotenentu de artilerie Costica.

Din norocire pentru fugaru, cas'a ofiçierului erá cãm departe de felinaru si nitielu mai retrasa decãtu celelalte. Alecu se repedí in curte, urcá usioru cà o péna, cele trei trepte, care conduceá in antreu, si cãdiù cá o bómbo in odai'a lui Costica. Acest'a, lungitu pe o canapea, 'si cetia jurnalulu.

— „Costica!... politi'a... ascunde-me!“ atãt'a potù díce bietulu Alecu.

Ofiçierulu deschise dulapulu cu haine si infundá pe Don Juanulu nostru intre dóue mantale, apoi se intinse din nou pe canapea si continuá cetirea, cà-si-cãndu nimicu nu s'ar' fi întêmplatu.

(Va urmá.)

Josif Popescu.

¹⁾ sêmburi de dovlecu (bostanu) uscati in cuptoru.

¹⁾ Ómeni de rëndu.

Judetiulu.

— Romanu istoricu. —

(Urmare.)

Se trecu dara érași la cetele nóstre,“ reluà Alexandru. De Dorobanti ti-am spusu. Dupa Dorobanti vinu Calarasii. Mai nainte eráu multi de totu, acum s'au mai impuçinatu, cà-ci au inceputu a saraci, avêndu multe cheltueli cu caii, cu un'a alt'a. Capulu loru este Spatarulu, suntu cá vre-o optu mîi la numeru.“

„Dar' crucea loru de câti este?“ intrebà Petru.

„Mi pare cà e de doi,“ respunse Alexandru, „nu sciu inse tocmai bine, déca, de cându au inceputu a mai saraci, nu se voru fi pusu cum'va trei la cruce. Dupa Calarasi urméza Rosii de tiéra in numeru de cinci mîi, si âsti'a suntu calari si stáu sub comand'a Marelu Paharnicu. Printre cetele ce ti-am spusu pâna acum, rare-ori se gasescu streini. Acum urméza cetele de a dóu'a mâna, câtu pentru numerulu loru, cà-ci Lefegii buna-óra suntu in numeru de numai o mîia de ómeni. Ei alcatuescu o ceta de pedestrime sub Capitanulu de Lefegii. Mai suntu si Lefegii Spatarulu in numeru de cinci sute, sub comand'a Ceausiului spatarescu. Vênatorii in numeru de o mîia, din care jumetate pedestrime si jumetate calarime sub Capitanulu de vênatori. Acest'a are mare insemnătate, cà-ci este insarcinatu cu politi'a Bucuresciloru. Celu de-acum este cumperatu de tata-meu. Capitanii de vênatori lesne se dáu de partea resvratitoriloru, desí se gasescu multi ómeni insemnati printre ei. Asiá Neagoe Basarabu, cându fû alesu Domnu mai acum o suta de ani, erá Capitanu de vênatori. Tata-meu a trebuitu se fagaduésca celui de-acum, cà-i va schimbá numele in Aga, care este una gradu cu multu mai mare decâtu celu de capitanu. Saraceii si Scutelniceii, ér' cinci sute, suntu calarimea Bucuresciloru sub Capitanulu Spatariei.“

„Saraceii! crucea loru sciu cà nu va fi de multi ómeni“ esclamá Petru.

„Da, cá de vre-o optu,“ afirmà Alexandru.

„Vai de ei! Mai suntu si alte cete?“

„Cum nu! Avemu inca Lipcanii o mîia, sub Marele Postelnicu, Cazacii dóue mîi sub unu Polcovnicu, armele acestor'a suntu pușc'a si palosiulu. Pușcasi sub marele Armasiu; Aprodii cinci sute sub unu Vatafu; Copii de casa cinci sute, acesti'a alcatuescu gard'a din launtrulu palatulu Domnescu. Capulu loru este Vatafulu de Copii, si elu este cumperatu de tata-meu, totu asemenea si Capulu Curteniloru. Mai suntu Ferentarii, Haiducii, Fustasii, Calarimea Serdarului de Mazili si Tunarii, acesti'a érași sub marele Armasiu, cu totulu preste trei-dieci de mîi de ómeni, din care, de partea tatalui meu cá vre-o dóue-spre diece mîi, adaugându ajutoriulu ce ascépta dela Bathori, nu mai remâne nici o indoiéla, cà nu va scóte pe Sierbanu Voda din Domnie.“

„Dar' Turcii!?“ obiectà Petru.

„Vedi!“ respunse Alexandru, „cu acesti'a nu s'a potutu inca intielege tata-meu. Pagánii ceru multi bani, asiá de multi, încátu n'a fostu in stare se le implinésca cererea. Dar' cunoscu pe tata-meu. Va starui se ajunga pe scaunulu Domnescu, fia si numai pe vre-o dóue díle, cá se póta pune mân'a pe visteria, se stringa bani din dajdiile ómeniloru, buna-óra din haraciu, din vacaritu, oieritu, din banii calului ori din ploconulu bairamului, de unde va poté mai iute si mai bine, si-apoi se vedi, câtu de lesne se va intielege cu Turcii. Chiar' déca l'ar' scóte dintru ântâiu, preste puçinu 'lu voru pune érași pe scaunulu Domnescu.“

„Asiá va fi Mari'a-t'a. Eu seraculu de mine nu me pricepu la asemenea lucruri, de unde se me si taie capulu.“

„Bine díci! Nu este dara de nici unu folosu cá se le vorbimu. Hai se ne gândimu mai bine érași la scaparea nóstra.“

„Suntu siguru de ea, déca díci, cà ielea Dochia ne este credintiósa.“

„Câtu despre credinti'a ei, nu mai incape nici o indoiéla,“ afirmà Alexandru. „Ruesandr'a in ravasiulu care mi l'a scrisu, 'mi pomenesce de ea. Totu-odata me indémna se deschidu usfle inchisorei séu se sapu unu gangu, prin urmare ace'a, care mi-a adusu din partea ei acestu sfatu, 'mi va aduce si ce'a ce ne este de lipsá, pentru-cá se indeplinu.“

„Acestu gându Mari'a-t'a, me liniscescu intru atátu si-mi intaresce rabdarea asiá de multu, încátu vremea ce trebue se se strecóre pâna atunci 'mi pare cá si unu repaus.“

Alexandru nu replicà nimicu, cà-ci din nou 'lu coplesísera gândurile.

Stete cu ochii inholbati, fàra nici unu semnu de viétia, fàra mișcare. Numai din cându in cându o slaba plecare a capului, prin care pareá a arobá câte o idea ce-i trecuse prin minte, denuntiá, cà lupt'a ce intreprinsese inteleginti'a s'a cu nemilósele si indaratnicele poteri ale unei crunte adversitati, inca totu se mai urmá in creerii sei.

De-odata o víua lumina se versà din ochii sei si faci'a s'a luà espresiunea unei adênci satisfaciuni.

I venise vre-o idea salutara.

„Departéza paiele câtu se va poté mai multu dela usia,“ díse elu cu graba catra Petru.

Acest'a desí uimitu, se apucà indata a face in tacere dupa-cum i-se ordonase.

Alexandru cu nerabdare 'lu priviá facându.

„Esci gat'a?“

„Da Mari'a-t'a!“

„Éta colea inca unu firu de paie, se atinge de usia, ia-lu si pe acel'a.“

Petru se grabí a-lu luá.

Apoi asceptà se védia ce va mai esi din acést'a.

Alexandru merse la paie, se aplecà si luá din ele cá vre-o mâna de fire.

Bunu vênalu.

Pe astea le impletí si facându o legatura din ele díse càtra argatulú seu.

Ce díci mèi Petre, poté-vei frecá acestu manunchiu de paie asiá de iute si asiá de multu de usia, pâna ce voru luá focu?"

"Pâna-ce voru luá focu?" repetâ Petru uimitu.

"Da!"

"Voiu încercá. — Si-apoi dupa-ce voru fi luatú focu paiele," adause Petru nedumeritu.

"Vomu arde usi'a si vomu esi prin ea."

"Numai se potemu," observâ Petru, "dar' totusi începú se frece cu manunchiulu de paie scândurile usiei de stejaru.

Frecâ de 'lu napadira sudorile. Alexandru vediându cá a ostenitu, i luá loculú si asiá se preschimbâ de vre-o câtev'a ori, pâna-ce in adeveru începú se mirósa a pârlitâra.

De-odata paiele începura se scótia scânteii, care devenira din ce in ce totu mai dese, ba se incinse chiar' unu focu fara flacara.

Paile din manunchiu se consumáu incetu, incetu, dar' foculu nu se atinse nici-decum de usia.

"Sufia in paie se ardia cu flacari," strigâ Alexandru agítatu.

Petru începú se sufle din resputeri.

Din manunchiu sarira scânteii si se desvoltâ unu fumu intiepatoriu, dar' flacari nu voiáu inca se ésa.

Erâ prea puçinu oxigenu in aerulu inchisórei. Acum se pusé si Alexandru se sufle.

Amândoi se opinteáu din resputeri cá se scóta o flacara salutara din manunchiulu de scânteii. Sufliu de le esíse ochii din orbitrii, li se inrosíse, ba acum începú chiar' a li se invinetí façi'a.

De-abiá, de-abiá se aretâ ici colea câte o flacara albastra, care se prelingeá pe firele paielorú, fâra a le aprinde cu deseversíre.

Dar' nici Alexandru, nici argatulú seu nu-si perdura rabdarea. Vediându acele flacàrele albastre se indemnara si mai multu si acum opintindu-se din tóte poterile, isbutira a scóte o adeverata flacara, o flacara viia, mâncaciósa.

Manunchiulu ardeá.

"Iute, tiène-lu de lemnulu usiei," strigâ Alexandru.

Petru tiènú flacar'a nutrita de firele de paie spre scândurile usiei.

Se prelingeá pe stejarulu celu vèrtosu, 'lu afumá puçinu, dar' de arsu nu-lu ardeá nici-de-cum. Alexandru mai strinse din paie si nutri foculu. Se facuse unu fumu, de eráu mai se se inece. Acum usi'a prinse a se pârlóli puçinu.

"Éta cá arde si usi'a," esclamá Alexandru plinu de bucurie.

"Da, scânteieza si ea," afirmâ Petru, "dar' mi-e tóma, cá tóte paiele câte le avemú aici nu ne voru fi de-ajunsu, cá se patrundemu dincolo cu foculu."

Alexandru nu facú nici o obiectiune la acésta observare descurangátore a argatulú seu, ci túsíndu mereu, cà-ci 'lu inecá fumulu, luá câte o mâna de paie si le dedeá lui Petru.

Acest'a începuse oper'a s'a destructiva pe la brósc'a usiei, cà-ci asiá i ordonase Alexandru.

De-odata esclamá :

"Se-i dàmu usiei focu de josu, pe la tiètíni, flacàrele prindu mai lesne la vèrfu decâtu pe de margini si, déca vomu isbutí a slabí tiètínielu vomu scóte apoi lesne.

Vediându Alexandru, cá in adeveru voru patrunde cu greu cu foculu pre lãnga brósc'a usiei, se invoí cá Petru se-i deá focu dela tiètíni.

Dintru inceputu nici acolo nu voiá se se arete altu efectu decâtu asiediarea unui scrumu subtíre pe usia, dar' Alexandru gramadiá mereu la paie si éta cá acum se aprinse unu coltiu alu usiei si începú se ardia incetinelu.

"Déca vomu aprinde tóte paiele, pe ce se ne culcamu!" obiectâ Petru.

"Vom scapá!" respunse Alexandru si continuâ cu punerea paielorú.

"Dar' déca nu vomu scapá!?" continuâ Petru.

"Nici vorba de ast'a, nu vedi, cá foculu a inceputu se nimicéscu usi'a!"

Petru nu mai díse nimicu ci-si sterse ochii, care eráu rosii de fumulu celu intiepatoriu.

Alexandru cá si entusiatu nutriá foculu, dar' cu câtu se imputína paiele, cu atâtu se receá si estasulu seu.

Acum aruncase ultimulu manunchiu in flacar'a cea linu fãlfaitóre si dupa-ce se consumá ultimulu firu de paie, coltiuulu usiei taciunitu mai licuri puçinu, apoi se stínse incetu cu incetulu.

Foculu nu distrusese decâtu o mica parte din façi'a usiei. Nici vorba, se fi alteratu câtusi de puçinu tari'a balamaleloru celorú solide de feru grosu.

O ciuda cumplita cuprinse sufletulu lui Alexandru la constatarea acestei neisbutiri.

"Nu face nimicu Mari'a-t'a," se încercâ Petru a-lu mângaiá, "o nópte nu-i o vecie, va trece si ea, mâne inse vomu scapá."

"De-ai scí cu ce incredere me umpluse ide'a mea."

"Adese-ori socotél'a nu se potrivece cu încercarea."

"Cându socotesce omulu bine," replicâ Alexandru irítatu, "trebuie s'o nimeréscu. Dar' fresce nu cu socoteli pripite cum a fostu si a mea."

"Au mai patítu-o si altii, Mari'a-t'a. Dupa faptulu implinitu ori-cine scie ce ar' fi trebuitu se faca . . ."

"Te-am lipsitu si pe tine de ascernutu . . ."

"Nu face nimicu, Mari'a-t'a, eu potu dormi si pe pamèntulu golu, cându n'am încàtròu."

Alexandru priví cu luare a-minte impregiuru. Érasi se pornise a cãutá vre-unu mijlocu de scapare.

"Petre!" esclamá elu dupa o tacere mai îndelungata.

"Poruncesce Mari'a-t'a!"

"A inseratu, nu-i asiá!?"

"Déca nu ne-au astupatu cumv'a o parte a gaurei din lodu, a inseratu, cà-ci nu mai patrunde decâtu pe jumetate atâta lumina cá mai nainte."

„En' urca-te pe umerii mei,“ reluà Alexandru, „si vedi deca nu poti smuci vre-unu drugu din grati'a ferestrei.“

„Cu un'a cu doue de buna-sema nu o voiou potè face,“ replicà Petru, „si dór' nu voiou stá ceasuri intregi pe umerulu Mariei t'ale!“

„Deca nu voiesci se incerci tu, voiou incercá eu!“ dísè Alexandru si, fàra a mai face vorba multa, se sui pe umerii lui Petru si incepù se smucésca din resputeri de fiére. Dar' nu potù nici se mişce decum se scóta vre-unu drugu dela loculu seu.

Apoi se incercà a deschide lodulu.

Firesce, cà aceste incercari nu se potura petrece fàra bubuituri.

De-odata cinev'a deschise lodulu de prin afara.

„Ce voiti?“ intrebà o vóce femeiesca.

„D.-t'a esci lele Dochia?“ ripostà Alexandru.

„Ce voiti?“ repetà vócea femeiesca.

„Deca esci d.-t'a, am o rogare,“ incepù Alexandru.

„Poruncesce Mari'a-t'a,“ dísè femeia.

„Mâne cându ne vei coborî mâncarea... Dar',“ Alexandru se opri, cà-ci dupa-cum 'si reamintí, vócea nu-i respunse la intrebarea s'a, deca este Dochia, — prin urmare, poteá se-si divulge secretulu dinaintea unei persóne nechemate.

„Ei bine, mâne cându ve voiou coborî mâncarea,“ repetà vócea femeiesca, „de ce nu ti-ai sfêrsitu vorb'a? Ce se facu cându ve voiou coborî mâncarea?“

„Nu mi-ai spusu inca deca esci lelea Dochia, care ne cobóra mâncarea,“ observà Alexandru.

„Eu-su, care ve coboru mâncarea, crede-me Mari'a-t'a, cum 'mi crede si Domniti'a Rucsandra,“ afirmà vócea.

Cum audí Alexandru de numele Rucsandrei, nu mai pregetà ci dísè.

„Se ne cobori dara mâne vre-o dalta séu vre-o alta unélta tiépèna de feru, cu care se potemu sapá zidulu.“

„Bine Mari'a-t'a, am se ve coboru.“

„Dar' vedi se nu sêmntia care cumv'a afurisita de staritia,“

„Afurisita, iá sém'a, ce dîci Mari'a-t'a!“

„Ce-i mai tîi parte?“

„Cum se nu, dór' nu mi-oiu fi ins'ami duşmana.“

„Nu te intielegu!“

„Nu, fiindu-cà esci de credintia, cà ai statu de vorba cu lelea Dochia, precându ai vorbitu cu mine cu stariti'a.“

„Stariti'a!“ esclamà Alexandru, „suntemu pierduti!“

„Toemai pierduti nu sunteti, dar' dreptu este cà nu vi se va coborî dalt'a, ce mi-ai cerutu,“ si cu astea inchise lodulu.

Alexandru erá se pice josu de pe umerii lui Petru, asiá de tare 'lu sguduise acésta nóua si teribila lovitura a sortii.

Din fericire Petru potù se-lu prinda la tîmpu in braçie si punèndu-lu frumusielu josu, 'lu feri de cadere.

„Pare-cà ursit'a si-a pusu in gându se ne ingâne,“ dísè Petru.

Alexandru nu respunse nimicu. Erá cu deseversfere sdrobotu. Stateá cu capulu plecatu, rاديematu de zidu si suflá din greu.

Faci'a-i esprimá cea mai cumplita desperatiune, ochii i eráu stinsi, buzele palide i tremuráu convulsivu si fruntea-i erá brazdata de cretie.

Trecù o séma de vreme in cumplita tacere.

Petru o intrerupse in fine dîcîndu:

„Pâna acum nu ne-amu gânditu a lapadá bu-lendrelle femeiesci, acum inse ar' fi bine se ne facemu capatèiu din ele.“

Alexandru nu respunse nimicu, dar' totusi incepù a-si lapadá mechanicesce vestmintele femeiesci, totu asemenea fàcù si Petru.

Preste puçinu atâtu stapânulu câtu si argatulu reaparura éراسي in costumulu barbatescu, pe care nu l'au fostu lapadatu, cà-ci hainele femeiesci le imbracasera preste ele.

Incaltiamintele lor, care consistáu din cisme séu cibóte tiépene nu s'ar' fi potrivitu cu travestirea lor, deca nu le-ar' fi mângitu cu noroiu, dându-le aspectulu cá-si-cându ar' fi fostu nisce scâlcieturi culese de prin gunoiu.

Petru se grabí, desí erá intunerecu de nu mai vedè aprópe nimicu, a curatí cu unu petecu ruptu din o fusta, mai ântâiu incaltiamintele stapânului seu, apoi pe ale s'ale proprie.

Cu aceste le mai trecù puçinu tîmpulu.

Intru ace'a se fàcuse nópte.

Petru, vedièndu pe stapânu-seu cufundatu in gânduri, se pitulí lînga ascernutulu seu de bulendre si tocmai voiá se se culce, cându Alexandru i adresà din nou cuvèntulu:

„Totusi ar' fi bine se incerci si tu odata,“ i dísè elu.

„Cu ce Mari'a-t'a,“ intrebà argatulu sarindu dreptu in petióre.

„Se desprindi unu drugu de feru din grati'a dela feréstra.“

„Se incercu,“ fàcù Petru dupa o mica pausa, „dar' celu puçinu se-mi scotu cismele cele grele, se nu care cumv'a se te strivescu cu potcóvele.“

O radia de bucurie se reversà naprasnicu preste faci'a lui Alexandru.

„Descaltia-te, da, inse nu mai este de lipsa cà se te urci la feréstra,“ dísè elu apoi cu o stranie pripa.

Petru nu scíá ce va se dîca ast'a. In sine se gândiá, cà stapânu-seu nu-si mai este in tóta firea, dar' tacù si se descaltia.

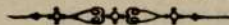
De-abiá scosese cism'a cea drépta din petiorulu seu, cându éta pe Alexandru napadindu-se asupr'a incaltiamintei, o luà si esaminându mai ântâiu potcóv'a cea tiépèna dela calcáiu, incepù se deá cu ea in zidu.

Tincuél'a sburá de tî-erá dragu se privesci.

Petru se grabí se scóta si cea-lalta cisma, apoi se apucà si elu cu inversiunare se strice zidulu.

(Va urm.)

TEOCHAR ALEXI.

PALARI'A CEASORNICARULUI.

Comedie in 1 actu.

De

Emile de Girardin.

Localisata de Doriau.

(Urmare.)

Scen'a XXII.

Cei de mai nainte. Elen'a.

Elen'a (intra prin mijlocu, tiene un pachetu micu in mâna): Nu e aici Susan'a?

Trand. (a parte): Ea se reintorce, ea crede, că me va mai poté amagi. — O cându o privescu, sântiescu că —

Petru (face unu semnu Elenei): Susan'a e in odai'a ei, — dar' dómna —

Elen'a: Ce vréi?

Petru (incetu cătra Elen'a): E turbatu, nu-lu iritati. dómna. (duce tasa prin mijlocu si se reintorce.)

Elen'a: Se-lu iritu? Prostie. (cătra Trand.): Ei, cum stă cu procesulu teu?

Trand. (se silisce): Terminulu e amênatu. — Ai fostu dusa de a-casa? Nu-mi spusesi, că voiesci se remâi a-casa?

Elen'a: De ce vorbesce asiá rece cu mine, ce are se insemneze acestu tonu silitu?

Trand.: Nu suntu rece. (a parte) Cum me patrunde cu tóte aceste la inima vócea ei. — O, e imposibilu!

Elen'a: Nici nu aveám intenti'a se esu de acasa, dar' Susan'a me rogà: se-mi alegu ins'ami pantlicele aceste. (Desface pachetulu si arata pantlicele.)

Trand. (a parte): O, Aurelu aveá dreptate. (tare, silindu-se a se linisci) Suntu fórte frumóse. — Ti-au trebuitu trei ceasuri intregi spre a le alege.

Elen'a (ride): Ba nu! cercetái si pe verisiór'a-mea. — Pantlicele se tiênù de rochi'a, pe care mi-o daruisi —

Trand.: Aveái se o imbraci numai decátu.

Elen'a: Ast'a si voiám, — (cu gingasie) esci superatu, că am statu atát'a.

Trand.: O, n'ai statu multu.

Elen'a: Nu negá, tu esci mâniosu, ast'a inse nu me sparie, — acum me voiu grabi pe cătu se poté si tu 'mi vei iertá. — ('lu imbraiosieza.)

Trand. (a parte): Acésta sigurantia!

Elen'a: Ore ce are? — Petru are se-mi spuna. (cătra Petru esindu) Petre, deschide ferestrele dela odai'a mea! (Ese in odai'a ei. Petru voiesce se-i urmeze, Trand. navalesce asupr'a lui si 'lu apuca in momentulu cându voiesce se între la Elen'a, si 'lu arunca in stâng'a.)

Scen'a XXIII.

Trand. Petru.

Trand.: Nu, miserabilule, tu nu vei urmá! — Remâi, 'ti poruncescu, — (a parte) Ea vorbi incetu cu elu. — O, suntu indignatu, — se se increda in acestu servitoriu, — se se conjure cu acestu habaucu in contr'a mea, — cum poté, cá

se se injosésca intru atát'a! O, nu potu se mai vedu pre acestu prostu tradatoriu!

Petru: Cocón'a a poruncitu inse —

Trand. De adi incolo nu mai esci in serviciulu meu; numai decátu vei parasi cas'a mea; nu voiescu se mai remâi aici nici unu momentu mai multu. (I-i arunca portmoneulu.) Aici fă-te platitu si -- carâte!

Petru (cu mândrie): Eu nu voiu bani, coconule. Tiêneti-vi dreptu compensatiune.

Trand. (pune mân'a pe unu scaunu): Misera-bilule!

Petru: Nu-mi pasa, ucidetí-me, mai nainte inse trebue se sciti. —

Trand. (merge spre elu): Taci!

Petru (fuge dupa usia): Ba, nu voiu tacé! — D.-vóstra nu mai aveti dreptulu se-mi porunciti, că-ci alungându-me din serviciulu d.-vóstre, mi-ati redatu demnitatea mea de omu. — Acum suntu liberu si voiu spune totu. Mi-am perdutu loculu, nefericirea mea e completa. — Ce póte se mi-se întemple mai departe? D.-vóstra nu-mi poteti dá inca odata dramulu, — pentru-ce se am mai multe consideratiuni? (Iá palari'a din buffetu) Palari'a ast'a nefericita de palaria, — o ascunsei, o negái, numai cá se nu intiegeti nimicu. — Ei, acum'a aici vi-o aretu si ve declaru, că am se i-o ducu, pentru-că e a lui, — eu 'lu lasái se scape, dându-i palari'a mea.

Trand. ('lu apuca de guleru): D'apoi, — a cui e?

Petru: Ve spusei dejá odata: a lui...

Trand.: A cui a lui? a boierului?

Petru: Ce feliu de boieriu? Ve rogu nu me faceti confusu. Exista dóra vre-unu boieriu, care reparéza ceasornice?

Trand.: Reparéza ceasornice? — Ha! S'a spartu ceasorniculu meu?

Petru: Ce? D.-vóstra nu ati sciutu-o?

Trand.: Da, da — (intielege) si tu 'ai spartu.

Petru: Cine altulu?

Trand.: Si acei'a, pe care 'lu tiéni cu atát'a grigia ascunsu, erá —

Petru: Ceasornicariulu, dlu Rahovanu, care dusesé ceasorniculu. Dór' vi-o spusesemi că e la elu.

Trand. (se bate pe frunte): Sebsecule.

Petru (in drépt'a): Nu mai aveti dreptulu se me numiti sebsecu. —

Trand. (in stâng'a inainte): Cátu de puçinu trebue, cá se se tulbare si cea mai curata ferire. Cum si poteám eu se crediu. — Nici n'ar' fi permisu, cá unu omu se fia atátu de siuchiatu.

Petru: Siuchiatu! — Nu mai aveti dreptulu se me numiti siuchiatu! Nu mai suntu servitoriu d.-vóstre, — simbri'a mi-o lasu dreptu compensatiune pentru ceasornicu, si asiá suntemu cuitt! Eu nu ve suntu cu nimicu datoriu, — d.-vóstra nu-mi sunteti cu nimicu datoriu, — am onóre a me recomandá — adio! (Pune palari'a ceasornicariului pe capu, acésta e multu prea mare si-i cade preste ochi.)

Trand. (lu prinde de mâna spre a-lu retiêné): Remâi numai baiete, u'ai se parasesci cas'a mea, pentru-câ —

Petru: Eu vréu s'o parasescu —

Trand.: Nu vei merge numai asiá dela mine.

Petru: Vai, asiá 'mi dorescu libertatea, — d.-vóstra sunteti prea vehementu, — m'am saturatu de vijeliile d.-vóstre.

Trand.: Remâi, 'ti voiú dá inca odata atâ'ta simbrie.

Petru: Ce idea! Pentru-câ vi-am spartu ceasornicul?

Trand. (ríde): Ce bucurie mi-ai facutu tu!

Petru: Si eu i-am ascunsu atâ'ta vreme acésta fericire! (a parte) Hm, nu potú intielege, — de-ací se vede, ce felú de tóne au stapânií ásti'a! Dar' asiá cev'a ingreunéza tare serviciulu.

Scen'a XXIV.

Cei de mai nainte, Susana, Elena, apoi Aurelu.

Elen'a (vine din odaí'a ei): Suntu aici, — nu m'am gatitu bine? Frumósa e rochi'a?

Trand. (dragalasin): Farmecatóre! Nici cându nu te-am vediutu afâtu de frumósa!

Aurelu (intra prin midílocu): Petre éu' vedi ce vrea postariulu, díce cá s'a gresítu — si ti-a datú o scrisóre, care erá a chiriasiului de susu.

(Petru merge in fundu. Aurelu saluta pe Elen'a.)

Trand. (a parte, cetesce adres'a scrisorei anonime): Dluí Cotiofana, negustoru de vinuri. Nici au-mi suna mie. — De, bine inse, cá a cadiutu in mânile mele, acolo susu e póte adevératu... (tare cátra Petru, care se reintórse.) Din întêmplare o am deschisu eu, nu erá nimicu importantu, — unu circulariu. —

Aurelu (incetu cátra Trand.): Boieriulu a plecatu adi-deminétia, pot' fi deci liniscitu.

Trand. (fórté veselu, prinde de amêndóue mânile pe soái'a s'a): O, eu erám de totú liniscitu! M'a fostu superatu numai prostoganulu acest'a, care 'mi sparse ceasornicul!

Aurelu: Ceasorniculú celu minunatu! Ce nenorocire! O! (Se arunca asup'r'a lui Petru.)

Petru: O, iubitulu dvóstra ceasornicu n'a peritu, — aici víue mediculu care 'lu va repará!

Scen'a XXV.

Cei de mai nainte. Ceasornicariulu.

Ceasorn. (dupa mésa in fundu): Scusati, mi-am uitatu aici palari'a. —

Petru: O am grigitu eu, aici e! (scóte palari'a de sub mésa si i-o predá.)

Aurelu (a parte, cu o privire asup'r'a lui Trandafirescu): Acú intielegu!

Trand.: Ast'a-i unu obiceiú reu, d.-le Raho-vanu, credeme — nu-ti mai uitá nici-odata palari'a!

Ceasorn.: Si pentru ce nu?

Trand.: Pentru-câ, pentru-câ s'ar' poté se ti-o fure cinev'a.

Aurelu (a parte): Are dreptate, — cându me gândescu, cá elu erá aprópe se omóre unu omu si se-si tulbure fericirea casnica, si tóte acestea pentru palari'a ceasornicariului.

(Fine.)

Bunic'a si nepotielulu

Noi nu suntemu totu-de-a-un'a drepti fácia de bunicele nóstre. Fórté adese-ori vedemu la ele numai ace'a simpatia, care ne desmérda; cu tóte, cá nu arare ori ele representa si pre ace'a, care conduce, invétia si instrúeza. Cas'a in care scaunulu bunicei e golu, nici-odata nu póte fi o casa întréga; pentru-câ la vatr'a familiara impreuna cu bunica siede trecutulú, séu ca alte cuvinte, esperintí'a, pácienti'a si prevederea, si de ace'a nici chiar' fragedímea mamei nu póte substituí pre bunica in de-ajunsu. — Frumós'a chiamare a bunicei este, a fi întregitórea mamei, dar' cátu de sublima e acésta chiamare atunci, cându bunica trebuie se tiêna locu de mama! — Cine n'a vediutu séu nu a audítu ast'felú de nefericiri in viét'i'a unei séu altei familii, cari au adusu cu sene redicarea bunicei la rangulu de capu alu familiei. In ast'felú de casuri, bunica trebuie se fia o adevérata artista. Aici iubirea sêngura nu e de ajunsu, ci bunica trebuie se se precépa la administrare, consiliare si instruire; si de securu cá in ast'felú de casuri, bunica nu e unu factoru neinsemnatu la crescerea copilulu orfanu. Influenti'a bunicei la crescerea nepotielulu o potemu vedé mai bine din istoriór'a ce urméza.

Pre nepotu 'lu chemá Josifu. Mam'a s'a a moritu indata dupa-ce l'a nascutu, ér' tatalu seu cu doi ani mai târdíu; cu crescerea lui s'a insarcinatu bunica-s'a, o femeia de 70 de ani. Fára indoíela acést'a e o mare greutate pentru o femeia betrána; dar' si aici s'a întêmplatu cum adese-ori se întêmpla in viét'ia, cá bunica a intineritu pentru a poté ingrigi de nepotielulu seu. A ruptu cu tóte datiuele si cerintieile etatei betránesci; a incetatu cu odíchn'a, mâncarea si cetitulú obiceiuitu. Tóte comoditatile s'ale le-a postpusu fericirei si indestulirei uniculu seu nepotielu. A asiediatu léganulu lângá patulu seu, fára a se gândi cátu de puçinu, cá in etatea s'a de 70 ani va fi conturbata priu plângerea copilulu. La celu mai micu sgomotu, la cea mai mica vaietare se treziá. Déca copilulu se bolnaviá nopti întregi veghiá lângá léganulu lui fára a se culcá. Si lucru de mirare! Veghiarea, nedormirea nemic'a nu-i stricáu — nu aveáu nici o influentia rea asup'r'a sanetatiei s'ale. Inim'a omenéscá contiène ast'felú de miracle, cari nu numai ajuta corpulu sdruncinatu, ci inca 'lu si otelescú. — Acésta femeia betrána erá deodata si mama si bunica, mama priu activitatea si curagiulu seu; bunica prin marimea abnegatiunei s'ale.

Ingrigirile ei n'au fostu desierte. Copilulu a devenitu sêmtitoriu, lingusitoriu si artiagosu, — dar' cu talente spiritali esceptionale. Cându a ajunsu etatea de 7 ani, cu fácia radiósa de fericire a fugitu inaintea bunicei s'ale strigându: „Multiamita lui Domnedieu, acum'a-su mare si

nu voiu mai fi reu!“ — In casa aveáu o mobila, care a jocalu mare rolu in viéti'a loru comuna, unu fotelu vechiu obdusu cu catifea galbena de Utrecht. Betrân'a femeia s'a indatinatu a siedé de comunu pre acestu fotelu lînga cuptoriu, — dar' jumetate trebuiá se-lu concéda totu-de-a-un'a lui Josifu. Copilulu erá multiamitu numai atunci cându se poteá víri in acelu locu strêmtu lînga bunica-s'a, de unde poteá se imbraçosieze cu mânutiele lui gîtulu ei sarutându-i sbârcit'a fația si dicându-i: „Si acum, bunica draga, spune-mi istoriile cele vechi!“ Si ia adevèru aceste istorii eráu fôrte vechi, — dar' betrân'a femeia a fostu martora la atâtea scene doreróse si infiorátore, încátu nici-odata nu le-a potutu uitá. Traindu in curtea lui Ludovicu alu XVI-lea a vediutu pre Mari'a Antoinette ajunsa la culmea marirei in Triano, si dupa diece ani sôrtea infiorátore ast'feliu a adusu cu sine, cá se fia martora a mergerei ei la esiafodu. — Cu scumpetate grigiá bunica o bucata de pâne de care mâncáu ómenii din Parisu sub domuirea terórei, despre care copilulu credeá cá e carbune. A convenitu la casa unei rudenii cu cei mai renumiti ómeni a acelei epoce: Vergniandot, Mirabeau, Barnaveot; i-a auditu vorbindu, si cându descriá inaintea copilului feçiele loru, povestindu-i vorbivile loru si aretându-i mișcarile loru, inim'a nevinovata a copilului se umpleá de figurile mari si ingrozitóre ale trecutului. — Istoriile enarate de parinti ne facu intipariri cu multu mai adênci si mai durabile, decátu celea cetite din cãrti; — dar' o istoria povestita de bunica séu de mosiu, lasa in sufletulu copilului urme ce nu se potr șterge nici-odata, pentru-cá conversațiunile loru se estindu la lucruri cu multu mai departate si mai variate decátu celea cunoscute de cei ce abia pasiescu in lume, si-apoi fantasía copilului chiar' in proportiunea departarei si a varietatii maresce si admira lucrurile audite.

Dupa-ce bunica 'si fineá istoriile, de comunu se adresá càtra nepotielu cãm asiá: „Acum e rëndulu teu, miculu meu Josifu, cetesce-mi cev'a din diuare!“ Copilulu inca in etate de 5 ani scia dejá cetá, cá-ci ins'a-si bunica-s'a l'a iuvetiatu. Adevèratu, cá metodulu bunicei observatu la instructiunea nepotielului n'a fostu prea scientificu, dar' totusi destulu de bine l'a iuvetiatu se cetésca, cu simpl'a s'a papusia de turta dulce. Lui Josifu adeca i placeá de minune turt'a dulce; bunica-s'a cá femeia cu multa esperintia si-a propusu a iuvetiá pre nepotielulu seu literile cu ajutoriulu unei papusia de turta dulce. Spre scopulu acest'a pre mésa lînga cartea din care invetiá Josifu, totu-de-a-un'a erá o papusia de turta dulce, care aveá in capu o pelaria de generalu, ér' la sioldu o sabia lunga; corpulu ast'feliu asiediatu se destingéa pîn nasulu colosalu ce aveá si prin petiórele lui de totu mici in proportie cu respectabilulu nasu.

— Vedi omulu acest'a, — díceá betrân'a femeia lui Josifu, — sub totu decursulu prelectiunei va stá aici, si déca te vei silí si vei invetiá bine,

dupa fia-care prelegere vei avé dreptulu se mânci o parte din elu; de-acolo 'lu poti incepe de unde voiesci.

In primele díle erá fôrte geantuu pentru sermanulu Josifu acestu vecinu atragatoriu, cá-ci dreptu vorbindu, papusi'a de turta dulce erá mai mare cá alte papusi de turta dulce, si copilulu erá mai micu cá alti copii, si de-ace'a, duceá mare frica bietulu nepotielu, nu cumv'a se-lu apuce papusi'a si se-lu mânce; totusi nu preste multu s'a dedatu cu aparinti'a ei infiorátore, si gândulu cá din contra, elu o póte mâncá cându va face progresulu aseptatu de bunica-s'a, intru atát'a l'a impintenatu la studiu, încátu dupa a sieptea prelegere in care a aretatu unu progresu veditu, bunica-s'a l'a agráfit ast'feliu:

— Acum poti incepe! —

Josifu, câtu bati in palme i-a apucatu colosalulu nasu. E in natur'a copiiloru a apucá de comunu pre omu de nasu, desecuru pentru ace'a, cá-ci — dupa cum am auditu — nasulu e partea cea mai respectabila cu care se finesce façia. Dupa nasu a disparutu barb'r, — dupa ace'a obrazulu si in fine dupa mai multe sfortiari, — dupa mai multe ori mai puçine prelegeri cu succesu, — cu trecerea aloru 4 luni, nepotielulu a scitutu cetá; si celea dóue calcáie a generalului — ce e dreptu fôrte uscate, — dar' totusi gustóse inca, — au disparutu in invetiát'a gura a marelui cetitoriu, cá u'timulu premiu a gloriei reportate.

Nu mi-am propusu a fi unu mare aperatoriu a acestui metodu de instruire, dar' e nedubitaveru, cá bunica lui Josifu prin aplicarea acestui metodu a datu o proba despre perfect'a s'a cunós-cere a naturei copilaresci; — doi soçi ajutatori si-a luatu dên's'a „erórea si insusirea buna,“ si s'a ajutatu de amêndoi, adeca atátu de desmerdarea nepotielului seu, câtu si de placerea lui ce o manifestá façia de ori-ce lucru estraordinariu. — La vederea acelei papusia muta, care din dí in dí dispereá cá lun'a, sufletulu copilului deveniá desceptu si veselu, ér' fantasía lui in mișcare continua, si apoi e generalminte cunoscutu cá, celea mai puternice midilóce la instructiunea copiiloru suntu: intuitiunea si desvoltarea fantasiei!

II.

Multe inse din propusurile sermanei betrâne nu i-au succesu asiá de usioru. La totu casulu, bunicei i-e mai greu a cresce pre nepotulu seu decátu mamei pre fiulu seu. Diferinti'a cea mare a etatiei ce esista intre bunica crescatóre si nepotielu, séu slabesce séu marginesce conveni:ea loru in idei. Nefiindu ei fii unu'a si acelu'asi periodu de têmpu, diferescu in idei, ba póte chiar' si in limba.

Bunica totu-de-a-un'a stá séu prea aprópe séu prea departe de nepotielulu seu; — tare departe stá atunci, cându tiéne cu constantia la demnitatea rigorósa a têmpului seu, — tare aprópe atunci cându micșiorându-se — se acomodéza tēmpului in care traesce nepotulu seu, pentru-cá in

casulu acest'a scaresce, micesce, ba chiar' uimicesce principiulu educatiunei: autoritatea.

Ori-ce copilu in fația cu bunica-s'a se sênte — din instinctu — mai tare. — Acêsta femeia betrâna, care in midîloculu vietiei s'ale active, si-a câscigatu a frumôsa esperintia, a vediutu destulu de bine greutatile ce are se le intimpine in crescerea nepotielului seu, si nu arare-ori a venitu in perplexitate inaintea nepotului seu, care intruniã totu fumulu etatei copilaresci, tóta opusetiunea si pripirea naturei tineresci.

Cá se-si scurteze din lungile seri de érna, bunic'a si-a invetiatu nepotielulu se jóce cãrti, ce e dreptu l'a fostu invetiatu „duraculi,” unu jocu vechiu simplu si comunu, — dar' in butulu acestor'a fôrte bogatu in schimbãri. — Josifu erã unu jucatoriu slabu, a ceea se infuriã indata; i placeã se insiele, se jóce falsu. Déca câscigã, cântã de veselia, rîdeã si batjocoriã pre bunica-s'a; ér' déca lucrulu se întêmplã din contra, si pierdeã elu, incepeã a se drêmbóiã a se nacaji si mâniã, ce'a ce vediêndu bunica-s'a incepeã si ea se jóce falsu; falsu in contr'a s'a insasi — pentru cá se câscige nepotielulu seu si se nu mai fia asiã de indispusu. — Escusabila fragedime erã acêst'a dela o bunica, cá si care din partea unei mame nici-cãndu nu potemu esperiã!

E mai pre susu de ori-ce indoieãla cá e fôrte buva procedur'a de a deãrtã dinaintea copiiloru ocaziunea ce duce la éroré; dar' totusi adese-ori nu numai cá e de lipsa — dar' e absolutu necesariu, cá se punemu pre copii fația in fația cu erorile proprii, se-i constringemu a recunósce cá a gresitu si numai dupa acêst'a recunóscre se-i pedepsimu. — Bunic'a lui Josifu a alesu modulu celu din urma. Din ce a câscigatu mai multu nepotielulu, din ce ar' fi voitu se câscige mai multu; si ori-ce pierdere i cadeã cu greu, — asiã incãtu odata cându bunic'a in contr'a propriei s'ale vointia, a câscigatu trei jocuri dupa olalta: Josifu a apucatu cãrtile si cu atãt'a furia le-au trãntitu pre mészã, incãtu o carte sarindu a lovitu pre bunic'a chiar' preste fația. — Dupa acêsta fapta eroica s'a retrasu in unu unghiu a chiliei, si-a radiematu faci'a de parete si a inceputu se dee cu petiórele furiosu in padimentu. Acêsta scena a tiênutu diece minute. Josifu, care la inceputu si-a propusu a se aparã cu cerbicia in contr'a imputariloru bunicei s'ale, inuorãndu-se a esperiatu, cá in atãt'a têmpu n'a capetatu nici o infruntare, de alta parte s'a indoiosiatu de profund'a tacere ce domniã in chilia.

Frumosu, incetisioru, fãra a se întórce (nu, ast'a nu i-ar' fi concesu-o ambitiunea s'a), si-a plecatu capulu, si a privitu pre subsuóra, cá se védia ce se întêmpla in chilia. Si ce a vediutu? Pre bunic'a cu mânilé inclestate, nemisçata si cu faci'a udata de lacrimi ce cadeãu in picuri mari pre sbêrcit'a ei fația! — Nici cá mai trebue se spunu, cum copilulu la momentu a ingenunchiatu inaintea ei sarutãndu-i mânilé si implorãndu-i indurare, abiã acum vediêndu, cá ce a facutu elu.

— Josife! — dîsè bunic'a cu blãudetia, — plãngu, pentr. -cã ai fostu fôrte reu si me rogu, cá D.-diu se te faca bunu, si se-ti concéda a fi pururea bunu!

Bunic'a in vremea betrãnetiei s'a folositu de lacremile s'ale. Mam'a ar' fi aplicatu o pedépça, ea inse a plãnsu, si multiamita nobilei inimi a copilului, debilitatea ei a devenitu tarã si totu-odata celu mai acomodatu midîlocu de pedépça.

III.

Ajungêndu Josifu etatea de unusprediece ani a trebuitu se incépa cursulu scóleloru. Bunic'a cu propusu l'a asediatu in unu ast'felu de institutu publicu, a cãrui discipuli treceãu prin strada la liceulu asediatu cu cev'a mai in susu. — Si de ce mai in susu cu cev'a, — de ce? Pentru-cã mergêndu discipulii la scóla de dóue ori in dí si venindu indereptu, totu-de-a-un'a se tréca pre sub ferêstr'a s'a si asiã de patru ori se védia in dí pre Josifu.

In dílele reci de érna cá si in caldurósele díle de véra, cându pendululu orologiulu se apropiã de 8 óre, bunic'a iuca se apropiã de feréstra si cu o privire plina se uitã spre partea din susu a stradei. Strad'a erã inca góla, cá-ci iuim'a bunicei umblã de comunu mai inainte cá pendululu orologiulu si frigulu demanetiei nu arare-ori rumeniã faci'a betrãnei de 79 de ani, ce-si acceptã nepotielulu. — Dar' ce-i pasã bunicei de ast'a. Déca odata a deschisu ferêstr'a nu-i mai veniã la scótelã se o inchida, se temeã adeca se nu tréca unu sênguru mmutu din têmpulu fericitu dar' scurtu, in care poteã se véda pre nepotielulu seu. — In sfêrsitu se deschideãu usile institutului si apareã partea de-inainte a cetei miciloru scolari. Plecãndu-se pre feréstra, acceptã cuprinsa de agitatiune febrila, cá óre cându se ivesce càciul'a cea mica, care a provediutu-o cu ornamente asiã de frumóse cu scopulu de a poté distange printre celea-lalte. — In cét'a ce se totu apropiã nu preste multu ea zaresce pre Josifu. — 'lu saluta cu mânilé, si elu i respunde; ajungêndu mai aprópe de feréstra, ea î-i trimite sarutari, ce'a ce micului i cade nespusu de bine. — Lucru de mirare! Scolarii care asiã de bine se precepu a batjocori pre altii, éta cá nici unulu nu a batjocorit pre bunic'a. Fãra indoieãla le-a fostu batatória la ochi portarea nevinovata a bunicei si nepotielului, fiindu-cã ast'a se întêmplã de mai multe ori, dar' cându au intielesu relatiunile celoru dóue suflete, anim'a loru s'a indoiosiatu si — batjocur'a a inghiatiatu pre busele loru.

La Fontaine díce: „Seclulu acest'a nu a cunoscutu compatimirea”; si are dreptu, dar' duritatea acêst'a, de celea mai multe ori nu e alt'a decãtu influentiã nepriceperei nóstre. Pentru ace'a suntemu neinduratori, pentru-cã judecat'a nóstra nu e destulu de formata. Torturéza o pasere, pentru cá nu intielegu, cá-i causéza dorere prin ace'a; dar' déca le desceptamu sufletulu in celea mai multe casuri se nobilitéza si inimele loru. — Despre

CRESCEREA COPIILORU IN FAMILIE DUPA CERINTIELE SCÓLEI.

— *Consilii practice pentru parinti.* —

(Urmare.)

adeverulu acest'a ne-au convinsu soții lui Josifu in sâmbat'a următoare. Sâmbat'a e o di insemnata pentru scolari; chiar' si feréstr'a bunicei s'a deschis cu diece minute mai curéndu in acésta di. — Serman'a bunica n'a potutu remâné liniscita in cas'a s'a, de óre-ce Sâmbat'a înainte de amédi le erá copiiloru concesu a merge pre a-casa, si Josifu inca din strada s'a îndatinatu a-i aretá pre degete clasificatiunea meritata in decursulu septemânei espirate. — Clasificatiunea acést'a totu-de-a-un'a erá buna; o mâna erá de-ajunsu pentru a aretá, cá alu câtealea e.

Dar' inca cându a ajunsu „primulu!“ Vestea acést'a nu mai aveá lipsa cá se fia impartasita pre degete, fiindu dejá anunsiatu prin o cruce de argintu pre carea primulu o portá septemân'a intréga acatiata la o gaura de nasture, (bumbu) a hainei s'ale. — 'Si póte omulu inchipui cu cáta bucurie si fala a aretatu Josifu inca din strada cruciuliti'a care atestá diliginti'a si portarea s'a, si bunicea cu cáta bucurie sufletésca a tramisu nepotielului seu unu sarutu... unu singuru sarutu.

Si atunci s'au întemp:atu acelu lucru caracteristicu la care m'am provocatu si mai înainte. — Cându adeca cét'a copiiloru a ajunsu sub feréstr'a bunicei, toti si-au redicatu mânilé, le-au mișcatu cu insufletire prin aeru, cá ast'feliu mai usioru se póta face pre bunicea a precepe ce ei i spuneá cu atát'a placere si adeca cá: „Nepotulu ei are cruce de argintu!“

Nu, nu e tinerimea asiá de rea, precum dfeu unii. Nu, D.-dieu nu a potutu voi cá tempulu placerii si a gratiei — etatea tinerésca, — se fia desfigurata prin o portare morala urfita. Nu, nu a potutu creá faci'a senina, surisulu dragalasiu, zimbetulu dulce, privirea curata si totu ce respira sanatate si gratie, pentru-cá acelea se fia invelisiulu esternu a reutatei interne. — Nu, — acésta gradina inflorita, acésta pagisce verde nu póte acoperi unu paméntu neroditoriu. Und'a bunatatei si a simpatiei este ascunsa sub tóte acestea, si numai pentru ace'a nu salta totu-de-a-un'a, fiindu-cá nu-i scimu deschide calea. — O! deschideti! deschideti parintiloru acestea fóntâne arthesiane!

(Va urmá.)

(Ernest Legouvé.)

G. Simu.

Dóue còi . . .

Dóue còi ni suntu deschise
De viétia in afara: —
Un'a ide alulu cérca,
Alt'a mórtéa cea amara.

Cea dint'aiu alege-o tempulu
Cându 'su anii tinerei;
Dar' ursita mai in urma
Te dá mortiei... numai ei!

TRAIANU H. POPU.

La copilu nimicu nu trebuie trecut cu vederea. Gugulirea prea multa si resfatiulu la elu n'au ce cãutá. Pentru-cá, déca 'lu dedái pre copilu de micu la curatie si la rénduéla, totu asiá urméza candu este mare. Dar' pentru-cá copilulu se capete si elu gustu si placere spre a se tiéné pre sine curatu, impreuna cu lucrurile cu cari umbla, nu este destulu numai a-i spune diu gura, ci se cere, cá elu se védia si pre cei dimpregiurulu seu facéndu totu asemenea. Dintre toti, cáti se afla impregiurulu copilului, mai multa se iá elu dupa mama-s'a. Déca mama-s'a este dedata a fi totu-de-a-un'a curata cum se cade, totu asemenea face si copilulu.

Ap'a este unu daru domnediescu respânditu preste tóta faci'a paméntului si bani nu costa, de ace'a numai lenea si trândavie 'lu póte face pe cinev'a a umblá necuratu si nespalatu. Pre lângá ace'a, cá copilulu va avé a se spalá in tóta díu'a frumosu pe faci'a, pe gátu, pe pieptu, de multe ori trebuie spalatu si pe capu impreuna cu trupulu intregu, ce'a-ce se indeplinesce prin feliiurite scalde, vér'a mai multu la ríu, ér' érn'a a-casa in vana. Dar' nu numai trupulu si imbracamintea copilului au a fi curate, ci si locuint'a unde stá. Cas'a curata si grigita cá unu paharu, bine aeriata si luminata pastréza sanatatea si face viétia celoru ce locuescu in ea vesela si placuta.

4. Munc'a — lucrulu — Omulu nu e făcutu numai se siéda si se mânânce, ci se si lucre, se se misce, se umble. Munc'a e binecuvéntata. Celu ce lucra are totu-de-a-un'a, éra celu lenesiu in lipsa va fi. Munc'a la omu, prelânga ace'a cá-i inlesnesce traiulu si-lu face avutu, dar' 'lu face si voiosu, vértosu si totu-de-a-un'a sanatosu, precându lenea este pentru omu cá si rugin'a pentru feru.

Lucrulu séu munc'a cea mai placuta a copiiloru pâna-ce se facu mai marisiori este joculu, ér' lucrurile cele mai placute si cu care umbla mai multu, suntu jucariile. Joculu si jucariile suntu fericirea si bucuri'a copiiloru, de ace'a nu-i lipsi de aceste daruri frumóse ale firei, nu cereti dela ei a se vérsi lucruri serióse si grele cá si ómenii cei mari. De aci nu urméza inse, cá ei se nu fia pusi la nici unu lucru cev'a mai seriósu. Cu cátu copilulu inaintéza in etate, cu atátu trebuie pe nesémtite a-lu dedá se si lucre câte cev'a. A pune pe copilu se faca unu lucru de síla fára placerea lui, insemnéza a-lu dedá la lene si la trândavie. Si de ce? Pentru-cá lucrulu făcutu in síla, nu-i de nici o tréba, ér' celu ce l'a sevérsitu in síla capeta neplacere spre elu si dândui-se si alta-data a-lu face, elu nu mai lucra bucurosu, ci mai bine i place in casulu acest'a a siédé de géb'a séu a se jocá.

5. Odichn'a. — Precum are omulu lipsa de lucru si de mișcare, totu ast'felu in urm'a acestui'a dupa-ce s'a obositu, are neaperata lipsa de odichna, Prin odichna poterile incordate si slabite de lucru, se recreeza si-si capeta érase vètosf'a si incordarea de mai inainte.

Odichu'a cea mai recreatóre si mai intaritóre pentru omu, dupa legile firei, este somnulu. Omulu totu lucrându fàra a se mai odichni si fàra a dormi, s'ar' slabí de totu si in scurta vreme ar' mori. A dormi inse afara diu cale strica trupulu totu asiá cá si neodichn'a. De ace'a parintii au a deprinde pe copii loru inca de mici a tiéne regula si rânduéla intre lucru si intre odichna, intre veghiare si intre somnu. A dá copiiloru lucruri prea multe si prea grele de implinitu, a-i face se vegheze impreuna cu parintii pâna nóptea târdiu insemnéza a nu avé inima de parinte si sêmtiu de omu, ér' a nu-i pune la nici unu lucru si a i lasá se dórma prea multu insemnéza a lasá se se incuibeze in ei unu numeru insemnatu de apucaturi rele si de bóle, care in crêndu 'si aréta ródele loru.

Cumcá odaí'a si patulu, in care dórme copilulu precum si hainele de patu, trebue se fia totu curate, credu cá nu mai este de lipsa se o mai spunu aci.

6. Intarirea séu otielirea corpului.

Bunulu D.-dieu a alcatuitu firea omenésca asié de bine si de intieptiesce, încátu ea se aiba lipsa numai de puține trebuintie, ér' trupulu omenescu l'a intocmitu ast'felu, încátu se póta suportá cu inlesnire feliuritele influentie din afara.

Déca ne gândimu la trupulu omenescu, atunci numai pe acelu omu 'lu potemu numi mai fericitu, care are mai puține trebuintie si care póte suportá mai usioru cele mai multe influentie din afara. De aci se nasce o regula de frunte pentru parinti: de a nu inmultí nici-decum trebuintiele copilului, ci din potrivă, pe câtu va fi cu potintia a le impučiná, cá ast'felu trupulu si prosperarea lui pe câtu va fi cu potintia se atérne fórté pučinu de impregiurari din afara. A-i inmultí trebuintiele copilului insemnéza a-lu face robulu loru. Regul'a acést'a nu trebue intielésa inse asiá, cá se fia opritu copilulu dela cele mai de frunte trebuintie firesci. Precum omului mare, asiá si copilului i este iertatu a gustá din bunatáfle ce le-a reversatu D.-dieu cu prisosintia pe paméntu, inse este vorb'a a-lu deprinde asiá pre copilu, cá elu se póta traf si fàra a avé lipsa de ele si inca fàra a se nenoroci séu a-si casiuná vre-o scadere trupului.

(Va urmá.)

Joanu Dariu.

DIVERSE.

Cronica. — Adunarea generala a XXVII-a a Asociatiunii transilvane pentru literatur'a si cultura poporului românú s'a tienutu in Abrudu in 5 si 6 l. c. su presiedinti'a secretariului primariu a distinsului barbatu alu Natiunei d-lui Georgiu Baritiu.

Adunarea a luat cu multa dorere actu de pierderea Presideliu si V.-Presideliu Asociatiunii — a multu regretatiloru *Timoteiu Cipariu* si *Jacobi Bolog'a*; si in locul loru cu votu unanimu au alesu pre domni *Georgiu Baritiu* preside si *Nicolae Popea* v.-preside — durere numai cá celu de autâiu espressu numai pe unu anu a primitu acésta sarcina. — Cele-alalte locuri vacante in Comitetu s'au suplinitu alegéndu-se: cassariu dlu *Gherasimu Candrea*, bibliotecariu dlu Dr. *Petru Spanu*, si membru in Comitetu dlu *Ioanu Hannia*. — In dekursulu siedintielorú s'au cetitu dóue disertatiuni — un'a a dlui *Vasilie M. D. Basiota* intitulata „Diu numismatic'a Transilvaniei“ si alt'a a dlui Dr. *Petru Spanu* intitulata „Despre educatiunea femeiei.“ — S'au incassatu dela membrii vechi si noi aprópe 1400 fl. v. a. — Adunarea generala urmatória s'au hotarítu a se tiéneá in Fagarasiu.

In aceste díle s'au arangiatu — pre lângă bauchetulu la care au participatu cámu 150 inși — si unu *concertu* si unu *balu*. — *Concertulu* s'a arangiatu in 5 l. c. sér'a su conducerea dlui *Jacobi Muresianu* profesoru de musica la gymnasiumu super. din Blasiu si redactoru a revistei musicale „*Mus'a româna*.“ Au cântatu *Corulu vocalu* alu plugariloru din Câmpeni piesele „*Dorule, o dorule*“, „*Din departare*“, „*Uite mama*“ si „*Trecú i valea*“, — mai departe dlu *Traianu Muresianu* a cântatu sollo bucat'a „*Aria si Cabaletta*“ din opera „*Ernani*“, doin'a „*Muguru mugurelu*“ si „*Intórcerea in tíera*“ apoi cânteculu „*L'adio*“ in duettu cu dóm'n'a *Zoe Cirlea*; domnisiór'a *Eugenia Ivascu* a declamatu poesi'a „*Copil'a de românú*“, ér' dlu *Traianu H. Popu* a cântatu diu flauta câteva doine populare pline de sêmtieméntu; si cá de inchiare insemnamu pre conducatoriulu si sufletulu concertului dlu *Jacobi Muresianu* care a esecutatu cu multa maestria la pianu „*Fantasie de concertu*“ si „*Capriciu*“ — ambele productiuni proprie ale ingeniului seu musicalu. Publiculu a datu espresiune víuei s'ale multiemiri prin dese si frenetice aplause si prin cererea repetfiei unor bucati. — — *Balulu* s'a arangiatu in nóptea din 6 spre 7 l. c. si au intr'unitu unu frumosu si alesu publicu. Celea mai multe dame eráu imbracate in costumurile nationali ale regiuniloru proprii. Petrecerea au tiénutu pâna in diori de dí cu adeverata vioiciune románésca. — — Eráu se urmeze

mai multe excursiuni — la „Detunata,“ „Cetatea dela Rosi'a,“ „Dealulu cu melci“ si „Cataractulu“ dela Vidr'a si la „Ghetariulu“ dela Scarisiór'a, pentru cari se facusera cele mai mari pregatiri, dar' plói'a ce incepuse inca de cu nópte si continuà si in dílele urmátore facú absolutu imposibile aceste excursiuni.

Fortificarea trecátoreloru Carpatiloru. Mai multi oficieri de geniu din armat'a României au fostu trimisi se studieze, cari dintre trecatorile Carpatiloru trebuiescu fortificate.

Apostolulu Margaritu, cunoscutulu român macedoneanu, a fostu decoratu de M. S. Sultanulu Abdul-Hamid cu „Medjidiè“ clas'a a III-a ér' fiulu d.-s'ale a fostu decoratu cu „Medjidiè“ cl. a IV-a.

O serbare unica in felulu seu. — La Echternach, in marele ducatu de Luxemburg, are locu in fie-care Marti dupa Rosalii, o serbare stranie si unica pe lume, si care atrage inca de secole o multime de peregrini. Este vorb'a de procesiunea numita: „Sfintii dantiuitori.“ In decursu de patru óre jóca pe o intindere de unu kilometru fie-care peregrinu séu sare in sunetele muziceii trei pasi inainte si doi inapoi. Dantiulu incepe dela podulu de preste Sure si se termina la beseric'a unde suntu asediate móstele S-tului Willebrod, patronulu Frisiei. — Dantiuitorii forméza cea mai mare parte lantiuri dela 5—8 persóne, iegându-se unii de altii cu batiste séu alte obiecte. Mare parte din ei suntu atinsi de epilepsie séu alte bóle análoge, de cari ei credu a poté scapá cu chipulu acest'a, si acést'a pentru motivulu, cá procesiunea dela Echternach s'a creatu in secolulu alu 13-lea pentru a celebrá scaparea tieiei de o epidemie uritiósa. — In anulu acest'a au luat parte la acést'a serbare aprópe 12,000 insi. In ce'a ce privesce numerulu curiosiloru veniti de prin localitatile vecine pentru a privi „dansulu sfintiloru,“ elu a fostu cu multu mai mare. Intre peregrini eráu 7 stegari, 82 preoti, 1 frate, 1 elvetianu, 1,645 rogatori, 1,150 cântareti, 121 musicanti, 45 pompieri, 15 gendarmi, 8,078 dantiuitori etc.

Fortiele armate ale Europei. In casu de resboiu Rusi'a are la in-de-mâna 4 milióne soldati, cu unu budgetu de 834 milióne; Germani'a 4 milióne, cu unu budgetu de 504 milióne; Franci'a 3 milióne 700 mii ómeni, cu unu budgetu de 620 milióne; Itali'a 2 milióne 300 mii ómeni, cu unu budgetu de 295 milióne; Austri'a 1 milionu 500 mii ómeni, cu unu budgetu de 354 milióne. Ast'felu efectivulu de resboiu va fi de 16 milióne si budgetulu de 3 miliarde 600 milióne; si inca cu nóuele legi efectivulu va ajunge la 19 milióne de ómeni.

Bani ingropati. Dílele trecute murise Kusmin, stegarulu de odinóra din batalionulu de vênatori alu familieii imperiale rusesci. Familia s'a scá siguru, cá elu le-a lasatu o moscenire de 10,000 de ruble, inse nu aflá banii nicairi. Se descoperi totusi mai târdu unu biletu, in care Kusmin spuneá cá banii lui suntu cusuti in uniform'a cea nóua,

dar' — tocmai in acést'a uniforma fú ingropatu. E intrebare acum'a, déca autoritatile voru permite moscenitoriloru se desgrópe mortulu, pentru-cá se-si iá banii, constatându-se totu de-odata, déca marturisirea decedatului e adeverata.

Numai o fetitia. Suntu câteva díle, cá soçi'a colonelului Strauton din Londr'a nascuse o fêta. Colonelulu anuntá in „Times“ fericitul evenimentu priu urmátorele cuvinte: „Iubit'a mea soçi'a a nascutu astadi *numai* o fetitia. Mum'a si copil'a suntu sanetóse.“ Cuvântulu „numai“ ofensá pe jun'a muma intr'unu gradu atâtu de mare, încátu a staruitu a fi trasportata indata in cas'a parintiésca, unde a declarat, cá cu nici unu pretiu nu se va mai întórce la barbatulu ei, la unu omu nesémtítóriu, care a salutatu cu atâtu dispretiu nascerea copilei s'ale. Rudele ambeloru familieii faceáu zadarnice incercari se impace pe soçi'a. Dómn'a Strauton staruía in hotarirea s'a de divortiu si declará, cá mai bine, decátu se se întórca la unu asemenea omu fâra inima, ar' preferi de a se ucide pe sine si pe copil'a s'a, care este *numai* o fetitia.

Aparatu nou de controla. Diuarele din Vien'a povestescu urmátorea istorióra vesela: O grupa de „Cântareti“ cântá intr'o Domineca feliu de feliu de arii in localulu unei cárcime de mahal'a. Dupa fie-care numeru din programu veniá unu cântaretu lungu in petióre, si fâra multa genare, cereá plata. Cu mân'a drepta tiéneá taieriulu sub nasulu fiecârui mușteriu. Iuse mân'a stânga o aveá inchisa, cá-si-cându ar' fi apucata de sgârciu. In mân'a acést'a functioná adeca aparatulu de controla, care i-l'au datu tovaiesii sei de arta, pentru a scuti de prea mare ispita onorabilitatea colegului loru. Aparatulu erá de totu simplu; inca din vechime 'lu folosescu déjà tíganiii musicanti. Nu erá altu-cev'a, decátu o musca víua, care i-se dá in mâna la esírea din garderoba si pe care erá detóriu se o aduca la reintórcere cá dovada, cá este in regula cass'a si n'a lunecatu nici unu banu in busunarulu adunatorului. Si cu tóte acestea „Cântareti“ eráu aprópe se se certe. Unulu mai alesu, omu neincredietóriu si finu la audiu, sustiéne, cá musc'a ace'a, cu care a pornitu, bombaniá intr'unu tonu cu multu mai adêncu decátu musc'a, cu care s'a reintorsu, prin urmare nu este totu ace'a.

Onorarele diuariului „Times.“ Diuariulu englesu „Times“ platesce corespondentiloru sei din strainatate nisce salare fórtre mari. Dlu de Blowitz, corespondentulu din Parisu, primesce anualu 80 de mii franci séu 3200 livre sterlinge. Dlu Lowe din Berlinu 2000 livre st., totu atâtu salariu primesce si corespondentulu din Vien'a; corespondentulu din Rom'a are locuinta gratuita si 1000 l. st.; dlu Gimpson din Petersburgu primesce ace'asi remuneratiune. Pâna si corespondentii din capitalele mai mici, cari nu telegraféza intr'unu anu mai multu de diece séu doue-spre diece colóne, primescu salare de câte 1000 séu 500 livre st. Cea mai mica remuneratiune este de 250. liv. st.

Sum'a totala platita de „Times“ corespondentiloru straini este de 30,000 l. st. adeca preste 300,000 fl. anuulu.

Unu Solomonu chinezu. Chinezii din Shangai nu se potu destulu mirá de intieptiunea solomonica a unui judecatoriu alu loru. Intr'un'a din díle, s'a infacisiatu la judecatorie unu barbatu, care erá invinuitu de unu vecinu alu seu, cá i-ar' fi furatu o mésa. Acusatulu néga si, cá argumentu alu nevinovatiei s'ale spune, cá dënsulu e cu multu mai slabu decâtu se póta duce in spate o mésa. Judecatoriulu ascultá cu linisce tóta povestea acusatului si in urma se preface cá-si-cându ar' compatimi pe bietulu acusat. — „Du-te a-casa,“ díse elu, „si pentru-cá te sciu lipitu pamëntului, iá acelu sacu de-acolo, suntu in elu 10.000 de lei, — primesce banii cá daru dela mine.“ Acusatulu face; iá greulu sacu pe umeru si pe-ací 'ti iá drumulu. Dar' abia făcú câteva sute de pasi, cându pandurii 'lu prinsera si-lu infundara la recóre. Judecatoriulu díse rđiđndu: „Ei frate! Unu omu care póte duce unu sacu atátu de greu, póte furá o mésa, — de ce se nu póta furá unu obiectu asiá usioru!?”

Notitie. — **Somnulu de dí** se afirma, cá ar' fi primejdiosu sanatatii, pentru-cá produce apoplexie si alte bóle. Nu incupe nici o indoiéla, cá afirmarea acést'a e la locu; se refera inse numai la acelu soiú de ómeni, cari nu lucra nimic'a, nici cu corpulu, nici cu mintea si nu facu nici o mişcare. Si ací nu somnulu de dí e caus'a bóleloru, ci modulu de vietuire. Acel'a, care ostenesce si muncesce, cu corpulu ori cu spiritulu, póte dara trage fára téma câte unu puú de somnu dupa mán-care, cá-ci prin acést'a i-se intarescu de nou poterile. Se luamu esemplu dela animale, cari dupa mán-care asemenea se culca se se odichnésca si se mistuíesca ace'a ce au in stomacu.

Cum se potu delaturá visitele neplacute. Lordulu Otto, delegatulu englesu la curtea germana, cercetá odata pe principele Bismarck in palatulu seu din Wilhelmstrasse in Berlinu. In decursulu intrevobirei díse lordulu, cá unu omu cum e cancelariulu, va fi fórte desu cercetatu de ómeni lui neplacuti. — „D.-diu se ferésca,“ díse principele suspinându. — „D.-t'a la tóta intëmplarea ai totusi destule midlóce cá se poti scapá de visitele ástoru feliu de ómeni!?” — „In adeveru asiá e,“ respunse suridiđndu Bismarck; „unulu dintre cele mai bune mijlóce ale mele este, cá sub óre-care pretextu lasu cá nevést'a mea se me chime. Bine intielesu, cá visitatoriulu trebue indata se se departeze.“ — Abia vorbira aceste si principes'a pasi inlauntru si cu o blánda vóce díse cátra sođiulu seu: „Otto, nu uitá cá e timpulu se-ti iái medicin'a.“ Lordulu luá acést'a cá gluma si isbucnindu in rřsete se retrase.

Positia unui Redactoru. Unu diuaru englezu descrie positi'a unui Redactoru ast'felu: „Redactarea unui diuaru e fára indoiéla o ocupatiune fórte placuta, ce face Redactorului multa onóre si — bataie de capu. Déca diuariulu cuprinde prea multa politica, publiculu e nemultumitu; déca

inse cuprinde pré puđina, abonatii se intréba, cá de ce dáu ei bani pe unu diuaru secu? Déca ti-pariulu e meruntu, lumea se vaieta, cá 'si strica ochii; déca e mare, toti dícu, cá nu e vrednicu cuprinsulu diuariului de pretiulu abonamentului. Déca ataca pe cinev'a, unulu varsa focu si cei-alalti rđdu; déca inse menageaza pe unulu, toti stáu gat'a se-ti sara in capu si te injura. Déca lauda pe unii, suantu partiali, — déca nu lauda pe nimeni, suantu pesimisti ori — éraşi partiali. Scriu unu articlu pentru dame, barbati dícu, cá diuariulu e pentru copii si nu-lu prenumera; déca nu implinescu si dorintiele femeiloru, ele facu propaganda contra diuariului.“

Napoleonu I. si husariulu. Intr'o espeditiune, armat'a lui Napoleonu I. ispravise cu totulu provisioanele alimentare, ast'felu, cá insusi Bonaparte fú silitu se rabde fóme.

Intr'o dí esindu afara din lageru, la o mica distantia, vedíu unu soldatu ce siedeá lángra focu. Se apropiá de elu intrebându-lu:

— Ce faci aci husariu?

— Frigu doi cartofi, cá se-mi astëmperu fómea, Sire, singurii cari 'mi mai remaserá, si scólându-se repede puse mán'a la cocarda.

— Vinde-mi si mie unulu, f-i díse Napoleonu.

— Nu vëndu, Sire, dar' déca ve-ti binevoi f-i voiú impartí cu voi.

— Bine, primescu.

— Dar' cu conditiune.

— O conditiune!... si care?

— Cându veti fi la Parisu, 'mi veti dá unu prândiu.

— Fia, respunse Napoleonu, fára a se gândi, decâtu a siede josu spre a mánca cartofulu pe care husarulu 'lu scóse din focu si care esalá o odóre deliciósa, escitându si mai multu fómea-imperatésca.

Reintorsi la Parisu, imperatulu dete oficiiloru sei unu prândiu maretú; dar' husariulu fú uitatu.

Cu tóte acestea elu se presentá la palatulu imperialu si-abiá, cu multa greutate, potú petrunde pâna la Bonaparte, cáruia f-i reamintí de prândiulu ce-i datorá.

Napoleonu ordoná se-i puna si lui unu serviciu, lángra ale celoru-lalti lachei.

— Multumescu, Sire, respunse soldatulu, — unu husariu nu este unu lacheu.

— Atunci aduceti-i ací unu serviciu, strigá Napoleonu.

— Multumescu, Sire, respunse din nou husarulu — unu soldatu nu póte mánca la mész'a imperiala.

Napoleonu intielese si-i díse: Ei bine, siedi josu, locoteninte.

Urr'a! traiésca Bonaparte! strigá husarulu alergându afara plinu de bucurie...

Spalarea pervasuriloru poleite. Móie o bucata de cépa in spirtu, treci cu dëns'a preste pervasulu murdariu si elu se va curatí fára cá poleiel'a se se atace.

Glume. — Cunoștințe geografice. — O domnișoară X. din orașul Q. întreprinse cu părinții săi o călătorie de plăcere la Venetia.

La întoarcere o întrebă prietenele — ce a vediat pe acolo și cum s'a petrecut, fiindcă au auzit că în Venetia sunt multe lucruri frumoase de vediat.

„Apoi dragă mea, am avut mare malheur, neputându face nici o excursiune, din cauză, că tocmai atunci era inundație!“

Unu barbatu cu minte. — Unui filosofu din Sacramento i-i cadu în mână o scrisoare de amoru a soției s'ale, prin care era invitata la unu „rendez-vous.“ — Credeti ore că s'a pregatit cu revolverul, său s'a asediatu la pândă? Nici-decumu. În diu'a hotarita pentru rendez-vous, filosofulu luă dinții falși ai soției s'ale, i-i puse în busunariu și sarutându-si copiii plecă la plimbare prin orașu. Era siguru, că cu modulu acest'a a facutu imposibila întâlnirea amorosa

Corpu transparentu. — Profesorulu: — Ce numu corpu transparentu.

Scolariulu Ioanu: — Unu corpu prin care se pôte vedé.

Prof. — Spune-mi unu esemplu.

Scol. Ioanu: — Sticl'a.

Prof. — Bine. — Numesce-mi și tu Dumitru unu corpu transparentu.

Dumitru: — De... e... e... esemplu — gaur'a cheiei.

Candu e bine se te mariti. — O bețână consultata de fete tănere asupr'a momentulu celui mai priinciosu de a se marita, respunse:

— Copilele mele, lun'a lui Maiu este cea mai funesta pentru a seversî acestu mare actu alu vietiei. Cele-lalte luni nefericite sunt: Iunie, Iulie, Augustu, Septembrie, Octobru, Noiembrie, Decembrie, Ianuarie, Februarie, Martie și Aprilie.

Nu e multu. — Unu judecatoriu de instructiune cătra prevenitu:

— Antecedentele d.-t'ale nu sunt tocmai frumoșe; ai mai fostu de trei ori în închisore.

— Uitati dle judecatoriu că sum de 70 de ani și ca prin urmare la vârst'a ast'a de trei ori închis nu e tocmai multu!

Unu siarlatanu glumeti anunțase prin diarele americane că posedă unu medicamentu contr'a visurilor neplacute. Nătarai că totu-de-a-un'a se gasira destui, cari trimițendu costulu de 1 francu primira o foisiora de hârtie cu inscripția: „Nu dormi!“

La poliția corectionala. — Prevenitule, ce ai facutu în noștea de 9 Martie?

— Oh! domnule președinte, poteti ore întrebă acest'a pe unu omu însuratu?

Mare pierdere. — O dómna foarte distrasa întelnesce pe un'a din prietenele s'ale în doliu.

— Ai suferitu vre-o nenorocire în familia? întrebă dên's'a cu interesu.

— Da, scump'a mea, am pierdut pe barbatulu meu!

— L'ai pierdut? ce nenorocire!... și n'ai avut decâtu pe acel'a!?

Cadou de diu'a onomastica.

— Nô, soția draga, nu observi nimicu?

— Ce?

— Totu strigi asupr'a mea că pentru-ce nu-mi taiu pèrulu, acum mi l'am taiatu câtu de scurtu în cinștea onomasticej t'ale.

Pe-unu gându și pe-o vointia.

Soția. Intru-adeveru tu nici-cându nu voiesci ace'a ce voiescu eu, — mai bine nu ni-am fi vediatu nici-cându în viația!

Barbatulu. Esci nedrepta, drag'a mea, vedi si eu chiar' acest'a o gândiam.

Proprietariu, Redactoru respundietoriu și Editoru: NICOLAE FEKETE-NEGRUTIU.

Ghe'la. Imprimaria „Aurora“ p. A. Todoranu 1888.